

TÄHEKE

NR.3

ISSN 0134-2266

1987

Sünnipäeval

EDA ALLIKMAA

**OLEME KÖIK RÖÖMSAD LAPSED —
SEST ET ME OKTOOBRILAPSED.
LAUL JA TANTS JA PILLILOOD
MEIEGA ON IKKA KOOS.**

Auh-auh-auh! andis uksekellakoer teada külaliste saabumisest. Anne kraapis lusikaga kausipõhjast viimase taignatilga vahvlimasina lõugade vahele ja tõttas avama. Seal nad seisidki — Riina, Kärt, Tuuli, Kaarel, Peep ja klassijuhataja Looke — kõigil lilletuutud peos ja präänikunäod ees. Kaarel lõi takti ning üle trepikoja kajas: «Palju õnne sünnipäevaks!» Nüüd pidi küll kogu majarahvas kuulma, et Annel täna sünnipäev on. Pärast pisikest sebmist kitsukeses esikus jäid riidenagid suure koorma all ohkama. Anne ema tahtis külalised kohe sünnipäevalauda juhatada, aga õpetaja peatas teda: «Ei, Anne ema, kõigepealt istuge teie isaga ja võtke tütar ka enda juurde.» Krips-krips seisid «Tragid» ritta. «Sünnipäevalaul,» teadustas Kärt. «Tragidel» oli koolis kombeks selle lauluga sünnipäevalast tervitada. Anne meelest kõlas tuffav viis täna veel palju ilusamini kui tavaliselt.

Tuuli luges endatehtud kevadeluuletuse. Luuletuses oli juttu sellest, kuidas sinilill metsatukas tärkab, karu talveunest ärkab ja lilleõit märkab. Tuuli luuletus sai valju aplausi. Siis laulsid «Tragid» veel kaks mudilaskooris õpitud laulu. Anne ümises vaiksest kaasa. Tõtt-öelda oleks ta parema meelega teiste seas seisnud ja vanematele esinenud. Kärdi ja Riina vahele, kus tema tavaliselt seisis, oligi väike auk jäänud. Anne pidas juba plaani oma kohale lipsata, aga lugu sai enne otsa. Ometi oli ema Anne kibelemist märganud. «Anne, kas sa ei tahaks meile midagi mängida,» tegi ta ettepaneku. «Mängi, mängi,» nõudsid pidulised kooris. Anne istuski klaveri taha. Ta pidas hetke aru. «Mängi koerapolkat!» soovitas Kaarel. Kaarli ettepanek Annele ei meeldinud. «Selle olen ammu unustanud.» Anne lehitses noodiraamatut. «Näe, «Süda tuksub»,» leidis Kärt tuffava pealkirja. Anne mängiski «Süda tuksub». Lisapalast päästis Peebu vaikne ohe: «Olen ma tulnud sünnipäevale või kontserdile.» Paksukese Peebu nõrkus maiustuste vastu oli kõigile teada. Anne ema aga ehmus fõsiselt. «Istume, jah, lauda, kõigil kõhud ammu tühjad,» kutsus ta sünnipäevalisi. «Sööge ruttu,» ergutas omakorda Anne parim sõbratar Riina. «Meil on ilmatu hulk põnevaid mängu välja mõeldud.»

Kõige parem ja ilusam

ELJU MARDI

«Tiina, jälle on sul kirjutuslaud koristamata. Tee see, palun, kohe korda!» nõuab ema.

Tiina lennutab vihikud ja raamatud, postkaardid ja paberilehed lauasahflitesse. Suure vaevaga surub ta siis sahtlid kinni ja teatab: «Ongi korras!»

Ema valvsale silmale ei jää aga midagi märkamata.

«Miks üks vihik sahtlist välja vaatab? Kuule, tüdruk, mis koristamine see on!»

Tüdruk vaatab emale otsa, suu tõmbub mossi ja nägu venib pikaks.

«Ema, küll sa oled kuri. Muudkui riidled minuga,» poriseb ta sahtlite kallale asudes. Mõne aja pärast jätkab: «Varsti tuleb suvi. Lähen siis maale vanaema juurde. Tema küll nii palju ei riidle.»

Esimene suvepäev maal möödub kiiresti. Tiina aitab vanaemal peenraid rohida, käib külast piima toomas, peseb toidunõud, mängib ja jookseb.

Õhtul jääb tüdruk ikka vaiksemaks ja nukramaks.

«Mida ema praegu teeb?» arutab ta enne magamajäämist.

«Ju ta läheb ka magama,» arvab vanaema.

«Ei tea, kas ema minu peale mõtleb?» arutleb ta edasi.

«Küllap mõtleb,» arvab vanaema.

Tiina muutub rõõmsamaks. «Kas sa seda tead või ainult arvad?»

«Tean kindlasti,» ütleb vanaema.

Nüüd kallistab tüdruk vanaema ja tunnistab: «Vahel ma jonnin emaga. Siis ütlen, et ta muud ei tee, kui riidleb minuga. Ometi on minu ema kõige parem ja ilusam.»

Ootamata ära vanaema vastust, jätkab ta: «Tead, ma korjasin emale metsast lilli. Ta lubas ülehonne maale tulla. Lilled panin puukuuri ämbrisse. Mis sa arvad, kas nad seisavad seal ülehonseni ilusad?»

«Seisavad küll, seisavad küll,» kinnitab vanaema.

Tiina soovib vanaemale head ööd. Head und soovib ta ka emale. Ja üsna varsti tüdruk juba magab, naeratus näol.

Illustreerinud KELLI KAGOVERE

Minu vanaema

Vanaema, oled kallis,
näol sul kortsud, juuksed hallid.
Silitad mul tihti pead,
oled minu vastu hea.
Kui ma olin alles väike,
viisid lasteaeda mind.
Nüüd ma olen juba suurem,
aitan tihti sind.

MARIUS MÖLLITS,
Rakvere 3. Keskkooli
IIIb klassi õpilane

Emma

Emma äratab unest üles,
rõõmus olen tema süles.
Emma toimetab köögis.
Emma toob lauale söögi.
Emma põimib mul juuksed.
Emma peletab nuuksed.
Emake, küll oled hea,
seda tean ja meeles pean.

VERONIKA VEIDE,
Ülenurme Keskkooli
IIIa klassi õpilane

Lumememm

Lumememmel pisarad silmas,
õues soojemaks muutuvad ilmad.
Päike ta ümber särab ja särab,
kogu lume nii sulatab ära.

Küllap jälle tuleval talvel
seista saad minu akna all valvel.
Pallid siis suuremad veeretan,
aknast tuppa nii näha saad.

KRISTIN RAUDVEE,
Rakvere 3. Keskkooli
IIIa klassi õpilane

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Pildistanud TIIT KOHA

MUIA VEETAMM

Lume aegu

LUMEKENE,
LANGE, LANGE!
KOGUNE ME ÕUE HANGE,
POETU KÄELE TÄHEKESEKS,
VÄRELEMA VÄHEKESEKS,
LANGE KRAELE VALGEKS LEMMEKS,
KUNI MUUTUD...
KUNI MUUTUD...
KUNI MUUTUD
KUNI MUUTUD
LUMEMEMMEKS.

Tallinnast vähem kui tunnipikkuse autosõidu kaugusel on paik, mille nimi laialt tuntud — Paunküla. Paunkülas on veehoidla, mis pealinna elanikele joogivett kogub. Paunkülas on palju pikki teravaharjalisi mägesid (neid kutsutakse voorteks) ja rohkesti metsa.

Sealsete lopsakate, Jägala jõeni ulatuvate metsade keskel sündis 80 aastat tagasi luuletaja ja lastekirjanik Muia Veetamm. Paunküla metsad ja mäed, loomad, linnud ja inimesed on tänaseni lahutamatud ta loominguist. Ja kui Muia Veetamme seni kõige populaarsema raamatu kangelased Tutt ja Tops veedavad suve maal, siis kus mujal, kui ikka Paunkülas.

Luuletused, millega «Täheke» tähistab Muia Veetamme juubelit, on võetud kirjaniku veel ilmumata teosest «Kevadest kevadeni».

Pajuurvad

**PAJUURVAD, PAJUURVAD,
POOLDI RÕÖMSAD, POOLDI KURVAD —
ON JU ALLES TALI.
HANGED ALLES MEELITAVAD,
SUUSKADELE KEELITAVAD,
KÜLMGI VAHEL VALI.**

**AGA PEHMED VALGED TIBUD —
KINNI ALLES MAHLAKIBUD —
PILGUTAVAD SILMA;
TUPE KAENLAS KÜKITADES,
KAELAKESI KIKITADES
UUDISTAVAD ILMA.**

**KAS EHK PÄIKE, KAS EHK PÄIKE
KÕRGEMAKS EI TÕSTA KÄIKE
ALUSTADES VASTSET REISI,
ET VÕIKS JUBA PAKATADA,
PAKATAMA NAKATADA
KÕIKI, KÕIKI, KÕIKI TEISI.**

Meie

*Ema on hea
ja isa on ka nii hea,
et paremaid kuskil ei tea.
Ma nendega mängin ja hullan.
Nii hea on kõigil meil olla.*

ANDRES SCHKIPEROV,
Paide 3. Keskkooli
11e klassi õpilane

*Lugu ajast
ja kividest*

*Elas kord kollipere: kolliema,
kolliisa ja viis kollijõmpsiat.
Ühel päeval läksid kollid metsa
jalutama. Eksisid ära ja jõudsid
sohu. Seal soos kasvasid mura-
kad. Murakad olid ilusad puna-
sed. Kollid hakkasid neid nop-
pima. Korve neil kaasas ei ol-
nud ja sellepärast korjasid nad
kõik marjad otse kõhtu. Nad
sõid aga liiga palju ja kõhud
hakkasid valutama. Kollid ei
teadnud, mida kõhuvaluga te-
ha. Nad jooksid oja äärde ja
hakkasid jooma, et kõhuvalust
lahti saada. Jõid oja tühjaks ja
läksid ise lõhki. Vesi voolas
ojasse tagasi, aga kollid muutu-
sid kivideks. Kes seda ei usu,
see mingi vaadaku ise, kas oja
ääres on seitse kivi või mitte!*

ESTER TOOME,
Märjamaa Keskkooli
1c klassi õpilane

Kuri lind

MART HELME

Margus oli enda meelest juba päris suur poiss, aga koolis ta veel ei käinud. Isegi null-klassis mitte. Üldse oli tema käimistega nii, et Margus oleks oma käe peal küll õige pikki retki ette võtnud, aga ema keelas seesuguse asja ära. Nii pidi poiss jätma kaugemad käigud tulevaste aegade peale ja leppima üksnes koduaias mängimisega.

Ühe säravvalge kevadtalvise päeva õhtupoolikul jäi Margus õues lindude toidumaja silmitsema. Isa oli selle sügisel meisterdanud ja ühe õunapuu alumise oksa külge riputanud. Igal hommikul puistas ta enne tööleminekut lindudele paar kamalutäit noka-poolist. Sulelised harjusid alati kaetud söögilauaga ning talv läbi keksis neid hulganisti toidumaja ümber. Täna oli seal linde kena parveke. Igapäevaste külaliste tihaste ja varblaste hulgas oli sedapuhku aga üks, keda Margus sügisest saadik kordagi näinud polnud. See oli teistest suurem, kollaseid tripse täis tipitud musta

Illustreerinud JAAN TAMMSAAK

kuue ja pika kollase nokaga. Paistis, et teised linnud kardavad teda. Ja ega ta teiste vastu eriti sõbralik olnud ka. Astus sinna, kuhu süda soovis, ja võttis seda, mida silm sihtis. Millest tema ei hoolinud, jäi teistele.

«Kuri lind!» karjus Margus. «Mine meie söögimajast ära!»

Näljasele linnule oli poisi pahandamine nagu hane selga vesi. Nüüd jooksis Margus kuuri juurde ja tõi sealt ühe toika. Sellega astus ta lindude söögimaja alla ja toksas seda. Võrinal paiskusid majakeses pruukosti võtnud sulelised lendu.

Kaugele nad siiski ei läinud. Laskusid sinnasamasse aeda puudele-põsastele ja jäid ootama, mis edasi saab. Ka uus lind ei lennanud aiast ära. Sättis ennast tänava ääres kasvava kase latva, soputas vähe tiibadega, ajas suled kohevile ja lõi siis laulu lahti.

Margus seisis puu all, pea kuklas, ja imestas. Kes oleks võinud arvata, et ülbe külaline nii osav laulumees on! Ka tänaval jäid inimesed seisma ja puu otsas trillerdavat lindu vaatama.

«Näe,» ütles üks mees teisele. «Selle aasta esimene kuldnokk.» Ja näitas käega üles.

«Näe, selle aasta esimene kuldnokk,» ütles pluusiväel õue astunud isa, krabas Marguse sülle ja viis tuppa. Õhtust sööma.

Esimene sõna

OLIVIA SAAR

Kristjan oskab juba rääkida. Tema esimene sõna oli «lill». Puud olid lilled. Põõsad ja rohukõrred olid lilled. Ja tädi, kellel seljas lilleline kleit, oli ka lill.

Tädi naeratas selle peale oma võluvaimat naeratust ja ütles, et ega lapse suu valeta.

Kui Kristjan õuest tuli, oli tal oksaraag peos. Loomulikult oli see lill, mida vanaemaga koos nuusutati ja mis vaasi pandi.

Tuba oli neil oksa, kõrsi, varsi ja putki täis ning vanaemal lilleilust ütlemata hea meel.

Mis saabki rõõmust paremat olla? Pealegi, kui seda mõistab teha nii pisike poiss.

Illustreerinud PRIIT PÄRN

KALJU SAABER

Hundi süda

Metsloomad kogunesid kevadpeole. Raske talv oli möödas. Joodi kasemahla, löödi tantsu, lauldi, pärast aga jagati mitmevärvilisi tuulelohesid, et peolistel veelgi lõbusam oleks. Jänkud said võilillekollased tuulelohed, oravad roosad, kitsed täpilised, mägrad vöödilised, karu metsarohelise ja ilves liblikavereva. Hundile anti must tuulelohe.

«Või mulle antakse ka tuulelohe,» urises hunt liigutatult, kohkus aga samas koledasti tuulelohe süngest värvist ja hakkas nurisema: «Mida see siis tähendab? Teised kõik saavad rõõmsavärvilised, minu oma on aga must nagu pigi?»

Vana jänes vaatas raamatust järele ja selgitas: «Hundil oli talve jooksul must südametunnistus, sellepärast.»

«Või sedamoodi...» kohmetus hunt, tõmbas urisedes saba jalge vahele ja puges ruttu teiste selja taha peitu.

Kui loomad asusid luhal lohesid õhku jooksma, ei julgenud hunt

TIINA RONK

Ühel hommikul ärgates tundis Margus, et midagi pehmet ja karvast puudutab tema põske.

«Mis see siis on?» imestas poiss.

Ta vaatas ja jahmus — saba. Talle oli öö jooksul saba kasvanud. Sedamaid tuli Margusele meelde eilne vaidlus emaga. Ema oli öelnud, et ainult ahvipoisid alustavad söömist magustoidust, mängivad pudruga ja pistavad sõrme supi sisse. Margus oli siis heal meelel nõus olnud ahvipoisiks hakkama. Nüüd oligi soov täide läinud, aga enam see Margusele ei meeldinud. Mis nüüd teha? Mida ütleb ema? Mida teevad mängukaaslased?

Säärast pikka pruuni saba pole ju võimalik peita. Nutuselt läks Margus lasteaeda.

Oh seda nalja ja pilkamist, mis lasteaias lahti läks. Keegi tiris teda sabast, keegi astus kingaga valusasti saba peale. Margus ärkas. Kui hea, et see kõik oli ainult uni.

metunnistus

oma musta südametunnistust teiste silme all üldse lendu lasta. Hunt pugus noore kuusiku varju ja lennutas seal üksinda tuulelohet. Võsaviile ei tundnud oma tuulelohest mingit lusti.

«Vaadake, seal lennutab hunt oma musta südametunnistust!» hüüdsid väiksemad loomad üksteisele. «Olge temaga edaspidigi ettevaatlikud!»

See ei meeldinud hundile sugugi. Lõpuks kiskus ta oma musta tuulelohe sinitaevast alla, kuigi see tahtis justkui kiusuks hästi kõrgele lennata. Ta kraapis käpaga mullakuhjagi peale, ladus veel kivid raskuseks ja lubas musta lohe haul uludes, et ta hakkab oma südametunnistust parandama. Et see oleks pisut heledamat karva, kas või hallikas nagu võsaviilemi enda kasukas. Kui hundi mereröövlimust tuulelohe sinitaevast kadus, hingasid kõik väiksemad loomad kergemalt. Kevad tuli neile uute röömsate elulootustega.

MARIO KIVISTIK Kogu pere teater

On öö. Teatrimajas valitseb pimedus ja tühjus. Pime on ka kitsuke lavatagune ruum. Pime, kuid mitte tühi. Öhtuse etenduse osatäitjad viibivad ikka veel siin — ühed-nagide otsas rippumas, teised aga lebavad koos suurtes kastides...

Mis kummaline teater see küll olla võiks!

Arvasite õigesti — nukuteater.

Teiste nukude seltsis ootab oma järgmist etteastet iseäralik seltskond: kaks koolipoisi moodi jänest, triibulise sauaga miilitsamees ja kahtlase välimusega tegelane, kelle nimi on Supervusser. Need on nukunäidendi «Vusserdused kooliteel» osalised, kellel on täita tähtis ülesanne — tuletada lastele meelde liiklusreegleid, mida iga päev tarvis läheb.

«Vusserdused kooliteel» on lugu kahest linnas elavast jänkupoisist nimedega Hips ja Hops, kes peavad sügisel koolitee jalge alla võtma. Kooli jõudmiseks aga tuleb mitmes kohas üle tänava minna. Kuri võlur Supervusser, kes liiklusõnnetustest ainult rõõmu tunneb, paneb mängu kogu oma võlujõu, et jänkud auto alla jääksid. Õnneks seda ei juhtu, sest viimasel hetkel jõuab kohale liiklusinspektor Väärtnõu, kes õnnetusi ära hoida oskab. Jõukatsumises

Supervusseriga jääb ta võitjaks ning Hips ja Hops jõuavad õnnelikult kooli.

Kõik ohtlikud liiklusolukorrad, mida selles etenduses näidatakse, on võetud tegelikust elust. Punase fooritule ajal tänava ületamine, seisva bussi varjust sõiduteele jooksmine ja

teised tõsised eksimused on põhjuseks, miks lastega peaaegu iga päev õnnetusi juhtub. Sellepärast ongi näidendit tarvis.

Marko: «Näidendis tuletati meile meelde, kuidas tuleb minna üle tee. Ma arvan, et kõik, kes seda etendust nägid, oskavad tänavatel palju hoo-

likamalt liigelda.»

Siim: «Muidu ma oskasin sõiduteed ületada küll, aga nüüd oskan ma seda veel paremini.»

Anu: «Tahaksin, et seda näidendit saaksid vaadata kõik lapsed. Siis teaksid nad, kuidas kooliteel äpardusi vältida.»

Anu soov on juba täide minemas. Koos teiste Tallinna 13. Keskkooli õpilastega võis ta seda etendust vaadata oma kooli saalis, kuhu nukuteater oli külla tulnud. Samasuguseid külaskäike on tehtud juba üle saja. Nukuteatrit võib õigusega nimetada teatriks ratastel, sest nii palju ring sõite ei tee ükski teine teater Eestis. Etendusi antakse kõikjal — koolides ja maakultuurimajades, klubides ja suvel pioneerilaagrites.

Nukuteater on eriline veel sellegipoolest, et siit võivad toredate elamuse saada mitte ainult lapsed, vaid ka täiskasvanud. Nende jaoks on mängukavas mitu näidendit. Aga loomulikult on selliseidki etendusi, mis sobivad vaatamiseks kogu perele. Näiteks hiljuti lavale jõudnud «Mägramäng» peaks huvi pakkuma nii isadele-emadele kui lastele. Nii et kui on vaba õhtupoolik või veel parem, pühapäev, siis pole muud, kui isa-ema käekõrvale ja teatrisse.

Pildil: liiklusinspektor Väärtnõu ja Supervusser
Pildistanud TIIT KOHA

Meie pere tööd

See pilt meie perest on võetud koduaias minu esimesel koolipäeval. Isa ise pildistas, sellepärast teda pildil polegi. Minu nimi on Karin Hansen ja ma olen Tori 8-klassilise Kooli II klassi õpilane. Minu ema ja isa — Sirje ja Priit Hansen — töötavad Vändra Katsesovhoosis. Mõlema ametit kutsutakse päris keerulise sõnaga: ema on peaökonomist ja isa peamelioraator. Lihtsamalt öeldes tähendab see, et ema käes on sovhoosi rahakott ja isa parandab maad. Isa on koos töömeestega maha pannud 2000 km torusid, kaevanud hulga kraave ja silunud maanteid. Aga seda muret küll ei ole, et maa-parandajate töö meie sovhoosis otsa saaks. Kevaditi ja suviti sõidab isa palju mööda sovhoosi ringi. Ta kontrollib, kas kõikides torudes ja kraavides ikka vesi voolab ja kas tee-ääred tahavad jälle niitmist. Kord sellisel käigul leidis ta settekaevu kukkunud metssea. Metsanotsu oli põllult süüa otsima tulnud, leidnud aga lahtise kaevu ja nii ta sisse potataski. Isal ja töömeestel oli tükk tegemist, enne kui kaevu puhtaks said.

Ema töö on päris keeruline. Seda näeb meie pere eriti iga aasta detsembri- ja jaanuarikuus. Siis venivad ema tööpäevad õige pikaks ja vahel teeb ta õhtul koduski tööd ja arutab isaga neid sovhoosi asju. Ema teab täpselt, kui palju raha sovhoosil on ja mis selle eest kõik teha saab. Iga kuu arvutatakse kokku, palju raha liha ja piima müügist saab. Siis tehakse kindlaks, palju raha pärast palkade

Karin, Sirje ja Priit HANSENIGA ajas juttu VIIVI VARIKSAAR
Pildistanud PRIIT HANSEN

ja preemiate maksmist järele jääb. Kes hästi töötab, saab hea palga ja suurema preemia. Ülejäänud eest ostetakse autodele ja traktoritele kütust, loomadele jõusööta, ehitatakse lautu ja elumaju. Sovhoosil on mitme aasta peale ette kavandatud — ema ütleb planeeritud — kui palju raha saadakse ja mille peale kulutatakse. Planeerimine ongi ema töös kõige põnevam. Ema ütleb, et selle töö ajal arvud nagu räägivad temaga. Ütlevad, et nüüd saame teha seda, teist veel ei saa, selleks peame veel töötama ja jõudu koguma. Ema ise arvab, et selline arvestamine polegi nii raske. See käib nagu koduski: söögi peale kulub nii palju, auto peale nii palju, üür ja minu muusikakooli maks ning ülejäänud eest võimegi osta riideid, raamatuid ja muud vajalikku.

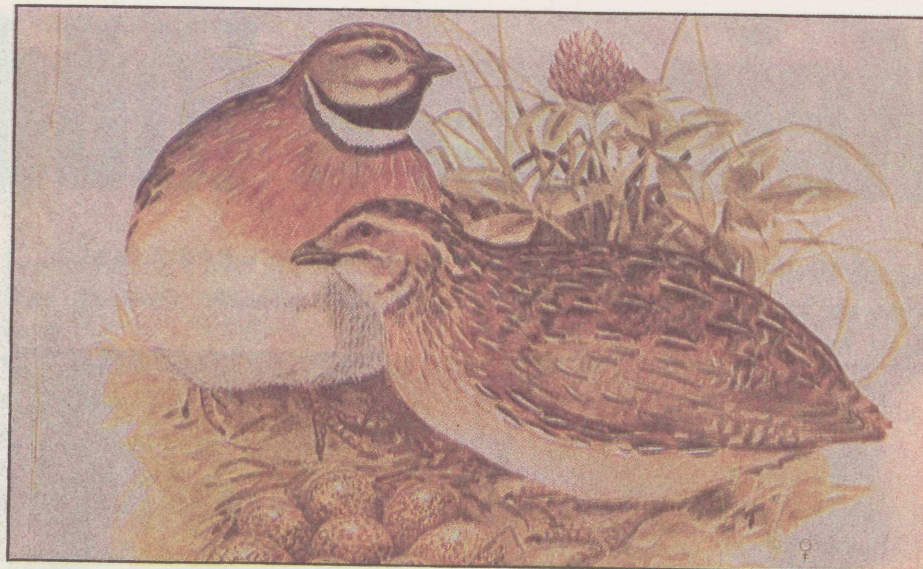
Aga ega me kogu aeg kodus ei arvesta ega kuula ema-isa tööjutte. Meil on suur ja üksmeelne pere. Suur vend Jaak käib Tihemetsa Sovhoostehnikumis. Temast saab ka põlumees. Õde Virge õpib minuga ühes koolis, VII klassis.

Suviti puhkuse ajal sõidame mööda Eestimaad ringi. Möödunud suvel käisime esimest korda pikal reisil — jõudsime Musta mere äärde välja. Olime kohe kaks nädalat jutti kodust ära. Küll oli hea koju tagasi jõuda. Kõige rohkem meeldivad mulle kodused õhtud. Siis oleme kõik suures toas, vaatame telerit, räägime päevastest aseldustest ja mängime lauamänge.

PÖLDVUTT

Oma juttu põldvutist peame vist alustama mõne toidupoe leti juurest. Juba mitu head aastat müüakse seal tillukesti tumedakirjalisi linnumune, mõnikord karpides, vahel ka kilekottides. Ilma nendeta ei teaks meie rahvas sellest linnust küll mitte midagi. Kõhutäiteks vuti munadest ei piisa, nii väikesed on need. Kui uskuda seda, mis räägitakse põldvuti munade kasulikkusest ja suurest toiteväärtusest, siis võib neid ju vahel kalli raha eest osta ja süüa. Põldvuti munad, mis poes müügil, saadakse farmivuttidelt farmides, kus neid nagu kanu peetakse. Põldvutt ongi kanaliste seltsi kuuluv lind, nii nagu nurmkana, teder ja rabapüügi. Tema on kanaliste seas kõige väiksem — umbes kuldnoka või rästa suurune, aga lühikese saba ja üsna väikeste ümarate tiibadega. Looduses meil põldvutti kohata on üsna suur juhus. Kuulda veel, aga näha mitte. Kui poiss olin, kuulsin põldvutti neis paigus, kus praegu seisavad Tallinna Väike-Õismäe maja-

mürakad, siis olid seal põllud ja heinamaad. Tosina aasta eest ulatus põldvuti laul mu kõrvu veel Saaremaal ja Hiiumaal, aga näinud pole ma seda lindu eladeski. Ja kõik pärastised otsingud, et helilindile püüda põldvuti häälitused, on olnud tühi töö. Näha ei saa teda lihtsalt juba sellepärast, et põldvutt, olgugi meie ainus rändlind kanaliste seas, siin peaaegu ei lenda. Kõik oma vutiasjad ajab ta ära mööda maapinda joosta vudides. Isegi vaenlastel õnnestub teda tihedast rohost harva lendu ajada. Põldvuti laul on lagedal väljal kaugele kuulda ja see kõlab, nagu hüütaks «vutt vutvutt, vutt vutvutt». Mõni on jälle kuulnud, otsekui lauldaks «tutletup, tutletup». Nii lindu enamalt ka mõnel pool kutsuti — tutletup. Ja Setumaal arvati, et ta ütleb «võtmetükk, võtmetükk». Saksa loodusteadlane Nauman aga olevat jälle kuulnud, et põldvutt laulab «nuusktubak». Kuna põldvutt häälitseb öösiti ja alustab õhtuvidevikus, siis saavad venelased

tema laulust puhkekäsu «спать пора, спать пора». Nii on lood põldvuti lauluga, mida ikka ja alati ainult isalinnult kuulda võib. Kanad ju ka ei laula, kireb ainult kukk. Põldvutt saabub meile Aafrikast maikuu lõpupäevil. Pesategemine käib juunis-juulis ja võtab omajagu aega. Emalinnul tuleb mõnikord muneda oma paarkümmend muna, enne kui jagu täis saab. Selle eest tibud hakkavad lendama juba mõni päev pärast munast koorumist. Muidugi pole laste lennud eriti pikad, sest vanadki ju lendavad üksnes viimases hädas. Oktoobrikuus on põldvutt meilt kadunud. Põldvutist kui jahilinnust pole meil midagi rääkida, ehkki ta peale mõnel pool maailmas jahti peetakse ja selleks isegi koeri eriliselt välja õpetatakse. Olgem õnnelikud, kui kuulda saame, kuidas tutletup suveõös väljal oma võtmetüki laulu laulab.

FRED JÜSSI

Väike kirju kana ja nisutera

(Nukunäidend)
Inglise müinasjutu ainetel
JAAN RANNAP

Väike kirju kana (siblikes): SIIT VEEL SIIPS, SEALT VEEL SAAPS, SIIS MA (kaagutades) SA-SA-SA-SA-SAAAN... OI-OI-OI... NISUTERA! MINA LEIDSIN NISUTERA! TERAST KASYAB NISUPEA, NISUPEAST SAAB SAIA HEA! AGA KES NISUTERA MULDA KÜLVAB!

Sirmi varjust kerkib peegel, mille ees kass Kurnäu end silub ja kam-mib.

Väike kirju kana: KAA-KAA-KAA! KES KÜLVAB TE-TE-TE-TERAAA! Kass Kurnäu: MMM.. MA ARVAN, ET MITTE MINA... (keerutab end peegli ees) MMM... MITTE MINA... MITTE MINA.. MITTE MINA.

Sirmi varjust kerkib diivan, millel lesib koer Vouh.

Koer Vouh: VOUH, MITTE MINA! Part Prääk (tatsab lavale): PRÄÄK, PRÄÄK, MITTE MINA!

Väike kirju kana: KAA-KAA-KAA, EKS SIIS TEEN SEDA MINA.

Väike kirju kana siblib tera mulda ja sirmi varjust hakkab kerkima nisukõrs suure viljapeaga.

Väike kirju kana: VAATAN, VAA-
TAN, KAS ON HEA, KAS ON KÜPS
MU NISUPEA!

[nakitseb] HEA, HEA, KÜPS ON
PEA, ÄRA LÖIKAMA TA PEAB,
KAA-KAA-KAA! KES LÄHEB NISU
LÖIKAMA!

Sirmi varjust kerkib kass Kurnäu
koos oma peegliga. Kassil on nüüd
siidlehv kaelas.

Väike kirju kana: KAA-KAA-KAA.
KES LÄHEB NISU LÖIKAMA!

Kass Kurnäu: MMM . . . MA ARVAN
NII, ET . . . MITTE MINA.

Sirmi varjust kerkib diivanil lesiv
koer Vouh.

Koer Vouh (häigutab): VOUH! MIT-
TE MINA!

Part Prääk [diivanile hüpates]:
PRÄÄK! MITTE MINA!

Väike kirju kana: KAA-KAA-KAA!
EKS SIIS LÄHEN LÖIKAN MINA.

[Laulab]

MA LÄHEN NISU LÖIKAMA.

KES TULEB VIHKU KÖITMA!

EI KEEGI TULE MINUGA,

PEAN ISE VIHUD KÖITMA.

KAA-KAA-KAA! AGA KES TERAD
VÄLJA PEKSAB! KES VESKILE
VIIB! KES JAHUST SAIA KÜPSE-
TAB!

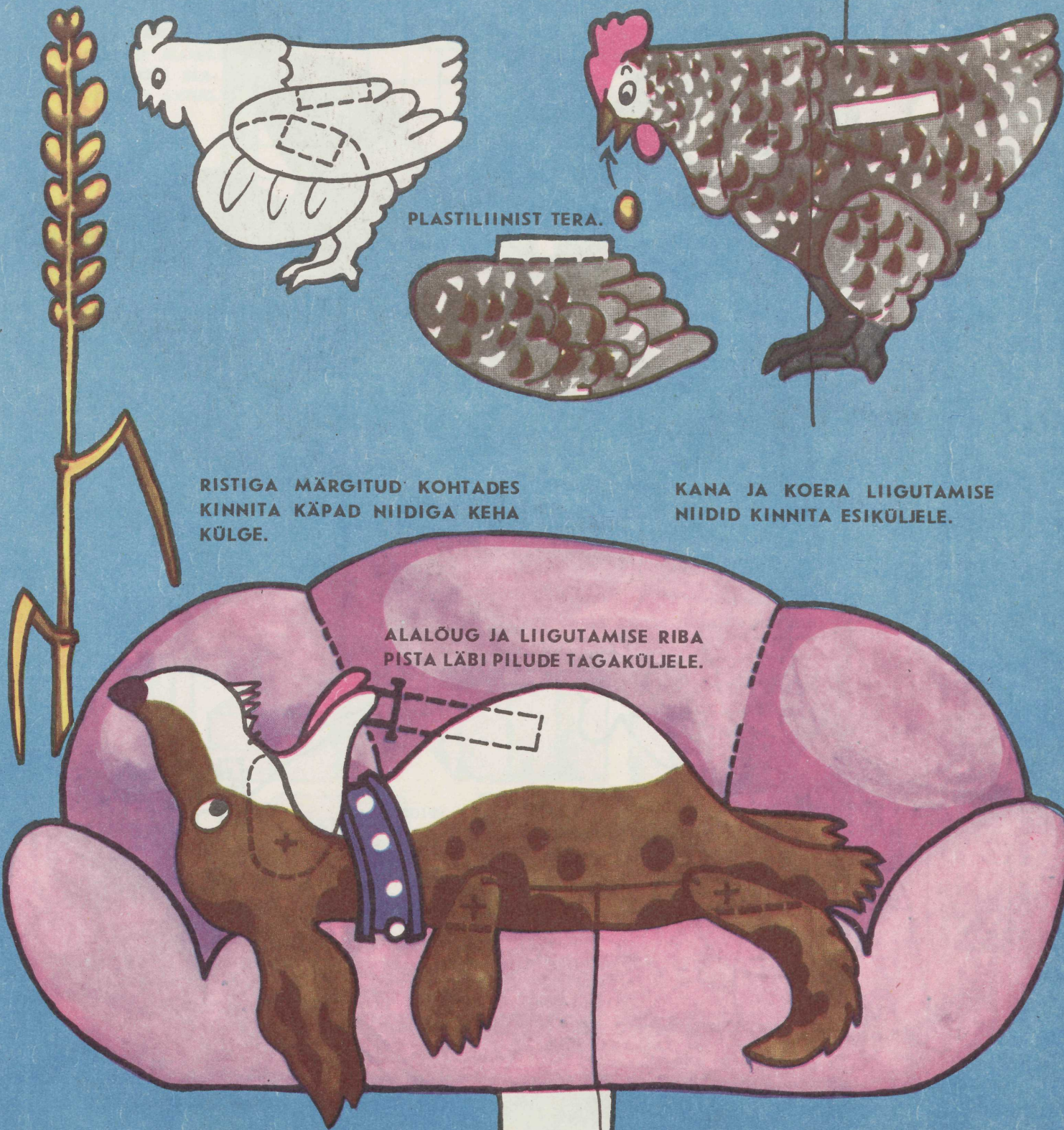
Kass Kurnäu: MMM . . . MA ARVAN
NII, ET MITTE MINA.

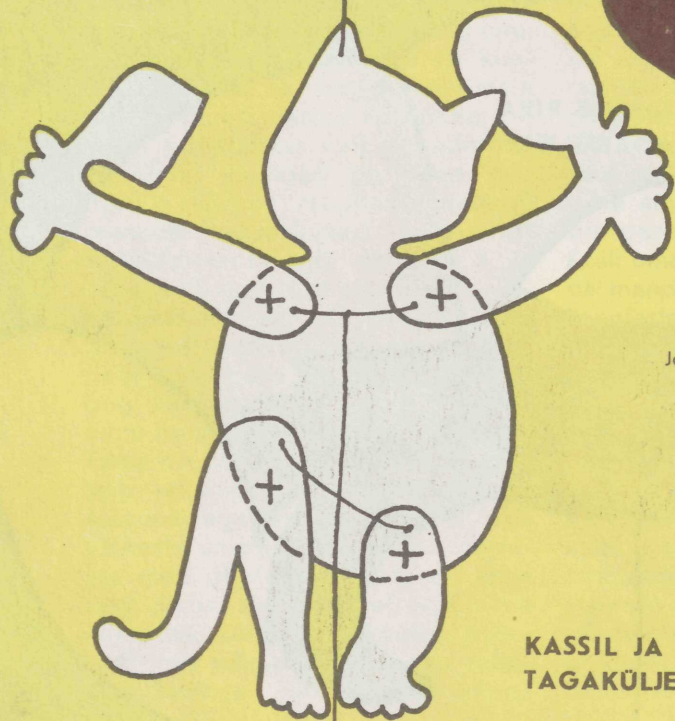
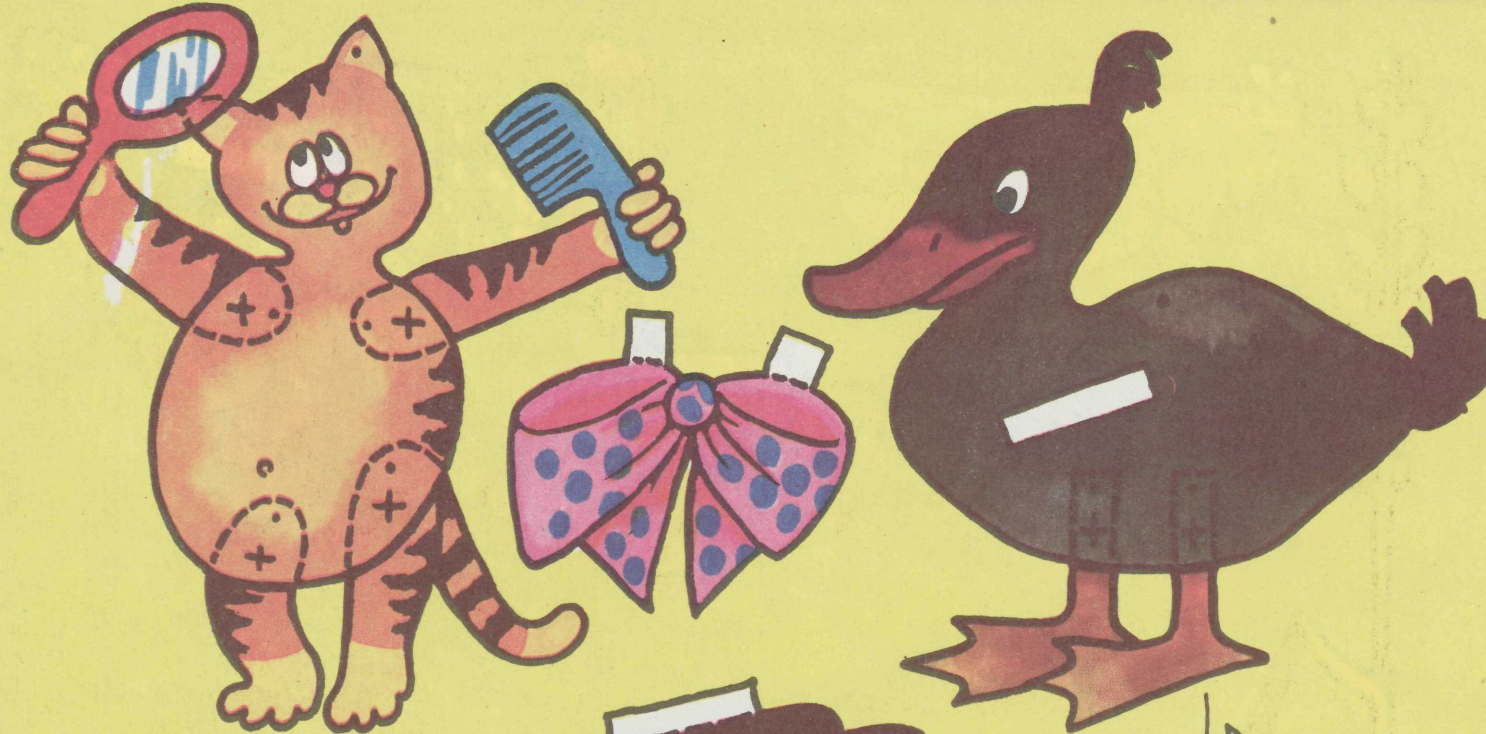
Koer Vouh: VOUH! MITTE MINA!

Part Prääk: PRÄÄK! MITTE MINA!

Väike kirju kana: KAA-KAA-KAA!
EKS SIIS TEEN SEDA MINA! (Läheb
ära, kordab sirmi tagant) EKS SIIS
TEEN SEDA MINA.

(Lõpp järgmisel leheküljel)

Joonistanud HELI VEIGEL

SAIAPÄTSI PISTAB KANA TIIVA
ALLA.

KASSIL JA PARDIL PANE NIIDID
TAGAKÜLJELE.

Kass Kurnäu: MITTE MINA.
Koer Youh: MITTE MINA.
Part Prääk: MITTE MINA!
Väike kirju kana (tuleb saiapätsiga):
VALMIS ON MU SAIAKE
KRÖBE, PRUUN JA LAIAKE.
KAA-KAA-KAA! KES ÄRA SÖÖB
TA!

Kass Kurnäu: MINA, MINA, MINA!
Koer Youh: MINA, MINA, MINA!
Part Prääk: MINA, MINA, MINA!
Väike kirju kana: AGA HOOPIS
MINA! (Hakkab saia sööma.)

(Lõpp)

Käsitööleheltsaad seekord teha nukunäidendi «Väike kirju kana ja nisutera» jaoks nukud. Kanna nende kontuurid läbipaistva paberi või kopeeri abil papile.

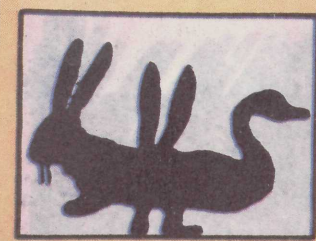
Kanal tee eraldi keha, pea koos kaelaga ja üks jalg. Tiib kleebi keha külge valgeks jäetud kohale. Saiapätsi kinnitamiseks tee tiiva alla, musta joone kohale sisselõige.

Pardil tee eraldi keha, jalad ja tiib. Tiib kinnita samamoodi kui kanal. Kassil tee keha, esi- ja tagakäpad. Ja pane talle lips ette.

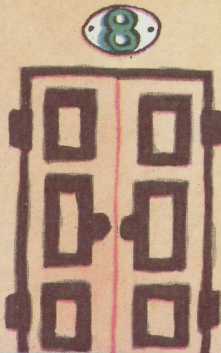
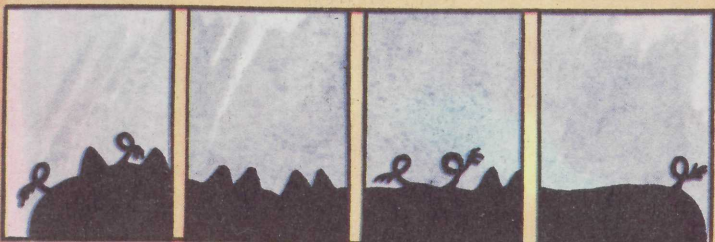
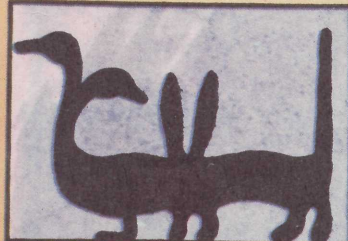
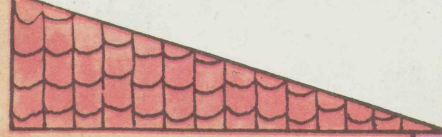
Koer kopeeri välja koos diivaniga. Eraldi tee üks käpp, saba ja alalõug. Alalõua liigutamiseks lõika musta joone kohale pilu.

Kõikide loomade liikuvad osad kinnita niidi abil keha külge ristikesega märgitud kohtades. Niit nukkude liigutamiseks kinnita nii, nagu näidatud joonisel.

Loomad värvi, kleebi üle riide, karusnaha või narmastatud paberiribadega.

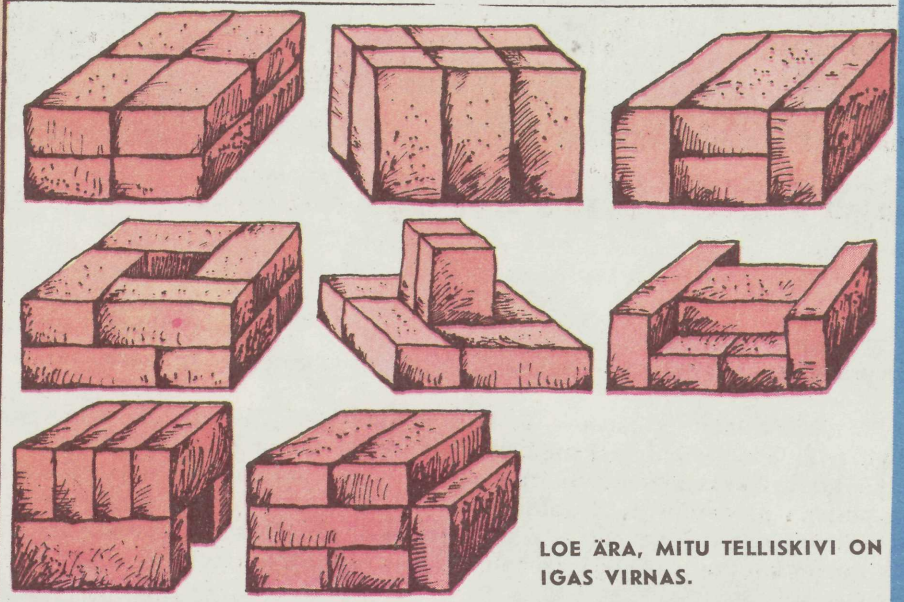
MÕISTATA AKNAST PAISTVATE VARJUDE JÄRGI, KES ELAVAD MAJAS. KIRJUTA NIMED RUUDUSTIKKU. ELANIKE ARV ON RUUDUSTIKUS ANTUD.

3	K	O	Ü	L	I	K	U	T
3	0							
2		0						
3		0						
1								
3								
5								
5								
1								
7								
1								

LEIA IGALE ASJALE TEMA KAKS VARJU.

LOE ÄRA, MITU TELLISKIVI ON IGAS VIRNAS.

joonistanud KURTI YOOL

ELKNÜ Keskmittee ja ENSV Pioneeriorganisatsioon Nõukogu lastejakiri «Täheke» nr. 3 1987. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskmittee Kirjastus. Toimetuse address: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538, tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 29. 01. 1987. Trükkida antud 19. 02. 1987. Trükkimise maksumus 80 000. Offsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükkimise maksumus 2. Arvestuspõhine 2,91. Tingivõtmiseid 8,0. MB-00471. Tellimise nr. 435. EKP Keskmittee Kirjastuse trükkkoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel ANNELIIS AUNAPUU joonistus «Naistepäev».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП Эстонии, Таллин, 200090, Пярну м-н, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну м-н, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 80 000. Заказ 435.

Mis lusikaga võetud, tuleb kulbiga tasuda

Valgevene rahvanaljand

Lastele jutustanud **ANDRES JAAKSOO**

Illustreerinud valgevene kunstnik **VIKTAR MIKITA**

Kord sügisel kuulutas papp kirikulistele:

«Kes praegu mulle lehma annab, sellele Jumal tasub kevadel kümnekordselt!»

Papi pakkumist kuulis ka üks vaene külamees, mõtles: «Tühja kah! Oleme perega ennegi eimillestki ära elanud, asi meil siis seekordki hinge läbi niidi kiskuda, kuni kevadel rikkaks saame.» Mõtles nõnda, rääkis naisukese nõusse ja viis oma ainuma piimapuu papi palge ette.

«Vaata rumalaid,» itsitas hingekarjane silmade särades oma sassis habemesse, «võtsidki mu kutset kuulda . . .» Aga vaesele mehele lubas muudkui

suure suuga Jumalat paluda ja talle ikka meelde tuletada, et külamehe heategu kevadel tasumata ei jääks.

Kevadel lasi papp oma lehmad karjamaale. Ilm juhtus olema parasjagu palav, nii et parmud, kärsad kikkis, kippusid ühtevalu kabukeste kallale. Nemad pugesisid salvajate eest muudkui põosastesse paku, ainult külamehe oma kihutas, saba seljas, vana kombe kohaselt kodu poole. Tema järel lasid sõrga veel üheksa lehma. Kõik kümme putkasid ummisjalu vaese mehe õue peale ja külamees ajas nad rahumeeli lauta. Ise lippas rahvale imelugu kuulutama. Jutt jõudis lõpuks ka papi kõrvu. Läks teine, rusikad seljas ja vandesõnad suul, külamehe käest oma lehma tagasi nõudma. Aga külamees kostis:

«Ise sa sügisel lubasid, et see, kes sulle lehma annab, saab kevadel kümnekordselt tasutud. Siin see minu tasu nüüd on!»

Nõnda jäi papp pika ninaga. Kaua sa ikka karistamatult vaestele valetad ja neilt varastad!

HIND 20 KOP. ИНДЕКС 78231